

Fonderna avgöres

Redan inom de närmaste veckorna kommer måhända lösningen på frågan om löntagarfonderna att vara en politisk realitet. Allan Larsson, socialisten som av folkpartiregeringen utsågs till ordförande i löntagarfondsutredningen, har siktet inställt på en snabb uppgörelse mellan socialdemokraterna och folkpartiet och/eller centern.

Folkpartiet har ett beslut taget på landsmötet som binder partiet för införande av löntagar- eller medborgarfonder. Bakom det beslutet står den grupp i partiledningen som vill möjliggöra en kompromiss med socialdemokraterna för att kunna hålla dörren öppen för en framtida regeringssamverkan mellan folkpartiet och socialdemokraterna.

Centern har en oklar linje i fondfrågan. Statsminister Fälldin gick visserligen ut hårt både i 1976 och 1979 års valrörelser med tal om den hotande fondsocialismen, men samtidigt har centern uttalat sig för något slags kooperativa fonder, närmast att likna vid aktiesparklubbar.

För att det är något i görningen inom fondutredningen talar också det utspel som nyligen gjordes av Hans Werthén, näringslivets nye man i fondutredningen. Han sade i en intervju att det skulle vara "orealistiskt att under många år framöver kräva återhållsamhet i avtalsrörelserna utan att ge lönta-

garna något i stället". Han vill därför ge löntagarna andel i företagets förmögenhetstillväxt.

Det är ett märkligt resonemang. Problemet i den svenska ekonomin är nämligen inte att löntagarna får för liten del av kakan utan att de har fått en för stor del – en så stor del att lönsamheten i näringslivet har blivit för låg.

Risken är nu uppenbar att partiernas representanter i fondutredningen redan inom de närmaste veckorna sent på natten i rökfyllda rum kommer att ena sig om en lösning av fondfrågan som inte är genomtänkt. Trots att mycket har skrivits om fonderna har ju ännu inte något förslag presenterats som har hållit för en genomlysande debatt. Det är inte troligt att fondutredarna lyckas med det nu heller på den korta tid som av allt att döma återstår.

Partiledarna måste se upp så att de inte förhastar sig och binder sig och sina partier vid den lösning som de jäktade och i många fall nyutnämnda fondutredarna kommer fram till. Fondfrågan avgör om vi på sikt skall kunna behålla vår marknadsekonomi och vårt pluralistiska samhälle. Det är en fråga som i sällsynt liten grad lämpar sig för nattliga förhandlingar under tidspress och utan insyn från allmänheten.